

ISSN 2227-2844

ВІСНИК

**ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

№ 3 (137) КВІТЕНЬ

2018

ВІСНИК

ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

№ 3 (137) квітень 2018

Засновано в лютому 1997 року (27)
Свідоцтво про реєстрацію:
серія КВ № 14441-3412ПР,
видане Міністерством юстиції України 14.08.2008 р.

Збірник наукових праць внесено до переліку
наукових фахових видань України
(педагогічні науки)
Наказ Міністерства освіти і науки України № 793 від 04.07.2014 р.

Журнал включено до переліку видань реферативної бази даних
«Україніка наукова» (угода про інформаційну співпрацю
№ 30-05 від 30.03.2005 р.)

Рекомендовано до друку на засіданні вченої ради
Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка
(протокол № 9 від 30 березня 2018 року)

Виходить двічі на місяць

Засновник і видавець –
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор – доктор педагогічних наук, професор **Курило В. С.**

Заступник головного редактора –

доктор педагогічних наук, професор **Савченко С. В.**

Випускаючі редактори –

доктор історичних наук, професор **Михальський І. С.,**

доктор медичних наук, професор **Виноградов О. А.,**

доктор біологічних наук, професор **Іванюра І. О.,**

доктор філологічних наук, професор **Галич О. А.,**

доктор філологічних наук, професор **Глуховцева К. Д.,**

кандидат філологічних наук, професор **Пінчук Т. С.,**

доктор філологічних наук, професор **Дмитренко В. І.,**

доктор педагогічних наук, професор **Харченко С. Я.**

Редакційна колегія серії «Педагогічні науки»:

доктор педагогічних наук, професор **Ваховський Л. Ц.,**

доктор педагогічних наук, професор **Гавриш Н. В.,**

доктор педагогічних наук, професор **Докучаєва В. В.,**

доктор педагогічних наук, професор **Лобода С. М.,**

доктор педагогічних наук, професор **Караман О. Л.,**

доктор педагогічних наук, професор **Сташевська І. О.,**

доктор педагогічних наук, професор **Хриков Є. М.,**

доктор педагогічних наук, професор **Чернуха Н. М.**

Редакційні вимоги

до технічного оформлення статей

Редколегія «Вісника» приймає статті обсягом 4 – 5 сторінок через 1 інтервал, повністю підготовлених до друку. Статті подаються надрукованими на папері в одному примірнику з додатком диска. Набір тексту здійснюється у форматі Microsoft Word (*.doc, *.rtf) шрифтом № 12 (Times New Roman) на папері формату А-4; усі поля (верхнє, нижнє, правє й лівє) — 3,8 см ; верхній колонтитул — 1,25 см , нижній — 3,2 см .

У верхньому колонтитулі зазначається: Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка № ** (***) , 2012.

Статті у «Віснику» повинні бути розміщені за рубриками.

Інформація про УДК розташовується у верхньому лівому кутку без відступів (шрифт нежирний). Ініціали і прізвище автора вказуються в лівому верхньому кутку (через рядок від УДК) з відступом 1,5 см (відступ першого рядка), шрифт жирний. Назва статті друкується через рядок великими літерами (шрифт жирний).

Зміст статті викладається за планом: постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми та на які спирається автор; виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується ця стаття; формулювання цілей статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з певним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з цього дослідження й перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. Усі перелічені елементи повинні бути стилістично представлені в тексті, але графічно виділяти їх не треба.

Посилання на цитовані джерела подаються в квадратних дужках після цитати. Перша цифра — номер джерела в списку літератури, який додається до статті, друга – номер сторінки, наприклад: [1, с. 21] або [1, с. 21; 2, с. 13 – 14]. Бібліографія і при необхідності примітки подаються в кінці статті після слова «Список використаної літератури» або після слів «Список використаної літератури і примітки» (без двокрапки) у порядку цитування й оформляються відповідно до загальноприйнятих бібліографічних вимог. Бібліографічні джерела подаються підряд, без відокремлення абзацем; ім'я автора праці (або перше слово її назви) виділяється жирним шрифтом.

Статтю закінчують 3 анотації обсягом 15 рядків (українською, російською) та 22 рядки (англійською) мовами із зазначенням прізвища, ім'я та по-батькові автора, назви статті та ключовими словами (3 – 5 термінів).

Стаття повинна супроводжуватися рецензією провідного фахівця (доктора, професора).

На окремому аркуші подається довідка про автора: (прізвище, ім'я, по батькові; місце роботи, посада, звання, учений ступінь; адреса навчального закладу, кафедри; домашня адреса; номери телефонів (службовий, домашній, мобільний).

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОШКІЛЬНОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

1. **Григор'єва І. О., Макаренко І.В., Махукова Т.В.** Принципи й методи формування лексико-фразеологічних засобів у структурі мовної особистості молодшого школяра з тяжкими порушеннями мовлення..... 6
2. **Григор'єва І. О., Макаренко І.В., Махукова Т.В.** Сутність проблеми кризового стану сімей, які мають дітей з порушеннями психофізичного розвитку..... 14
3. **Григор'єва І.О., Макаренко І.В., Махукова Т.В.** Теоретико-психологічний аспект проблеми формування мовленнєвого спілкування у дітей з розладами аутистичного спектру..... 21
4. **Крутий К. Л.** Формування граматичної правильності мовлення в дошкільників у контексті комунікативного розвитку: термінологічне поле..... 28
5. **Маркотенко Т. С., Масловська І. С.** Використання ляльки-персони під час проведення занять у дошкільних закладах освіти..... 35
6. **Поволоцька О. О., Лазарєва І. А.** Особливості проявів артикуляторної диспраксії у дітей дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення..... 42

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ПІДГОТОВКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ: ЗМІНА НОРМ, ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТІВ

7. **Зажарська Г. П.** Навчання мовлення дітей молодшого шкільного віку на уроках читання..... 49
8. **Мордовцева Н. В.** Реалізація формування ключових компетентностей учнів початкової школи на уроках рідної мови..... 59
9. **Правова Н. В.** Знання про текст – основа умінь комунікативного мовлення молодших школярів..... 65
10. **Пушко В. Ф.** До проблеми організації освітнього простору Нової української школи..... 72
11. **Рудь С. М.** Робота над ізобразительними засобами мови на уроках літературного читання в 3–4 класах..... 75
12. **Щербак Г. О.** Розвиток мови та мовлення учнів 1–2 класів в умовах реформування освітньої системи в Україні..... 81

УКРАЇНСЬКА МОВА, УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА, СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА ЯК НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ: ПРИНЦИПИ РЕФОРМУВАННЯ

13. **Кизилова В. В.** Пріоритетні засади формування контенту українських творів для дітей та юнацтва національно-патріотичної спрямованості. 87

14.	Олійник А. М. Використання інтерактивних методів у процесі навчання морфології української мови на профільному рівні в 10 класах закладів загальної середньої освіти	94
15.	Паламар С. П., Назаренко Л. А. Компетентнісний підхід до викладання літератури з використанням хмарних технологій.....	102
16.	Попова Л. О. Перспективи навчання української мови учнів на засадах міжпредметної інтеграції.....	109
17.	Трубавіна І. М. Формування толерантності та культури миру в учнів закладів середньої освіти: соціально-педагогічний аспект.....	115
18.	Цалапова О. М. Десакралізація образу Баби Яги в тексті літературної казки В. Рутківського «Гості на мітлі».....	124
19.	Цінько С. В. Добір навчальних текстів як лінгводидактична проблема.....	130

**ФІЛОЛОГІЧНА ОСВІТА Й НАУКА В
УНІВЕРСИТЕТАХ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ,
ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ**

20.	Бадер С. О. Сутнісна характеристика категорії «професійна рефлексія майбутнього фахівця з дошкільної освіти».....	139
21.	Бірюк Л. Я. Професійна підготовка майбутніх учителів початкової освіти: реальний шанс змінити школу, змінити країну.....	144
22.	Веретейченко І. А. Тестологія як складова документознавства.....	151
23.	Горошкін І. О. Перекладацька компетентність як індикатор сформованості мовної особистості майбутнього перекладача..	158
24.	Кабиш М. Ю. Вивчення какофонії та ономатопеї як засобів творення поетичних образів у віршах Миколи Вороного.....	168
25.	Каліш В. А. Лінгвометодичні умови застосування естетичного підходу до вивчення мови у процесі професійного становлення майбутніх філологів.....	174
26.	Корчова О. М. Модель формування риторичної компетентності в майбутніх фахівців соціономічних спеціальностей.....	181
27.	Кравчук О. М. Лінгводидактичні засади застосування лінгвістичного аналізу тексту у фаховій підготовці студентів-філологів	188
28.	Кузнецова Г. П. Електронний підручник із фоностилістики української мови: теоретичний аспект.....	197
29.	Мельник Л. В. Зміст і причини конфліктів у педагогічній діяльності.....	205
30.	Пінчук І. О. Використання хмарних технологій у процесі вивчення англійської мови у вищих навчальних педагогічних закладах.....	215

31.	Починкова М. М. Формування критичного мислення майбутніх учителів початкової школи на заняттях з «Української мови (за професійним спрямуванням)».....	221
32.	Привалова С. П. Вивчення роману «Солодка Даруся» Марії Матіос.....	227
33.	Родюк Н. Ю. Формування україномовної соціокультурної компетентності майбутніх учителів початкових класів.....	234
34.	Руда Г. С. Фоностилістика як самостійна лінгвістична наука: проблеми і перспективи.....	240
35.	Рускуліс Л. В. Рівень сформованості лінгвістичної компетентності майбутнього вчителя української мови: констатувальний експеримент.....	249
36.	Семенов О. М. Формування академічної культури майбутніх документознавців на основі інноваційних підходів.....	256
37.	Солодюк Н. В. Дидактичний потенціал навчальних текстів на заняттях української мови (за професійним спрямуванням) для студентів вищих закладів освіти медичного профілю.....	265
	Відомості про авторів.....	271

УДК 371.3.31:(373.5:342.813)

С.П. Паламар, Л.А. Назаренко

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ ЛІТЕРАТУРИ З ВИКОРИСТАННЯМ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

За сучасних умов рівень освіченості не визначається виключно обсягом знань та їх енциклопедичністю. З позицій компетентісного підходу рівень освіченості визначається здатністю розв'язувати проблеми різних рівнів складності на основі наявних знань. За такого підходу цілі освіти описуються в термінах, що відбивають нові можливості учнів, зростання їхнього особистісного потенціалу. У багатьох джерелах поняття «компетентність» трактують по-різному. Зокрема, його розглядають як: володіння знаннями, що дають змогу висувати судження про будь-що [5]; освітні результати, які досягаються не лише засобами змісту освіти, а й соціальної взаємодії [2, с. 408–409]; поінформованість і здатність реалізовувати свої можливості у певній галузі життєдіяльності; як досвід у тій чи іншій галузі, який уможливить гарантоване досягнення високих результатів у певному виді діяльності; як психологічна якість, що означає силу і впевненість, яка виходить із почуття власної успішності й корисності, що дасть людині усвідомлення своєї здатності ефективно взаємодіяти з оточуючими, продуктивно вирішувати поставлені завдання [6, с. 83].

Невпинні процеси з інтеграції до освітнього європейського простору передбачають використання інноваційних технологій навчання. Інформаційно-комунікативні технології активно використовуються людиною у всіх сферах її діяльності, зокрема і в освіті. З цією метою доречно організувати вивчення літератури з використанням засобів інформаційно-комунікаційних технологій, під час якого характерними є взаємозв'язки між учителем, групами учнів та їх лідерами, що виникають у процесі діяльності з наступною появою літературної компетентності в школярів [4, с. 278]. На уроках літератури актуальним є використання інформаційно-комунікаційних технологій на основі впровадження хмарних технологій. Одним із засобів розв'язання проблеми подолання кризи читання й повернення школярів до мистецтва слова є нова модель соціальної взаємодії, впливу на учнівські смаки й уподобання – використання хмарних технологій, зокрема, буктрейлера. На сучасному етапі такими є хмарні, які дають змогу відійти від знаннєвої накопичувальної парадигми й долучитися до формування літературної, інформаційної компетентностей завдяки свободі творчості, поетапному плануванню розумових дій. Сучасні підлітки здебільшого читають короткі тексти з Інтернету й не бажають знайомитися з програмовими творами з української літератури, паперова книжка конкурує з електронною. Він поступово стає сполучною ланкою між реципієнтом і книжкою, оскільки розвиток відеохостингу, засоби мас-медіа забезпечують його подання. Цінним для школярів є не лише можливість побачити героїв на екрані, а й стати активними творцями літературної інформації, відчути естетичне задоволення, реалізувати визначені завдання на практиці. Існує проблема знайомства і пізнання художнього

твору. Якщо учні раніше прочитання книжки познайомляться з буктрейлером, то візуалізація й розуміння авторського слова можуть бути викривленими, оскільки кожний учень-творець рекламного ролику додає власне бачення змісту твору. Краще, якщо після ознайомлення з художнім словом, відбуватиметься його відеоінтерпретація.

Актуальність статті зумовлена потребою у вихованні літературно компетентних учнів, розвитку їх читацьких смаків, формуванні стійкої мотивації в прилученні до мистецького слова. Усе це стає можливим, якщо школярі розрізняють високо якісну літературу від масової, засвоюють моральні й ментальні цінності, уміють аналізувати й використовувати інформацію, знайдену самостійно й подану за допомогою засобів ІКТ і мас-медіа.

Вітчизняні вчені (А. Бессараб, С. Водолазская, О. Косачова, О. Хмелевська) й зарубіжні (М. Загідулліна, Н. Шевцова, М. Шиліна, Л. Якіна) розробляють питання використання буктрейлерів як нової форми медіакомунікації й залучення школярів до читання. Незважаючи на спроби науковців запропонувати методологічні рекомендації щодо створення й використання буктрейлерів, актуальним залишається пошук інструментарію мас-медійного продукту й з'ясування його впливу на читачів.

Основна мета нашого дослідження – формування компетентнісного підходу до викладання літератури, доречне використання хмарних технологій у освіті. Серед основних завдань, що потребують вирішення цієї проблеми є:

- дослідити особливості буктрейлерів, їхній вплив на розвиток читацьких інтересів учнів;
- запропонувати методичні основи створення буктрейлерів;
- подати зразки медійної діяльності школярів.

Накопичення у свідомості значущої кількості літературних фактів ускладнює співвіднесення назв і змісту мистецького слова з постаттю автора, породжує проблему орієнтування у світі літератури. Це виснажує школярів, особливо в процесі підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання. Буктрейлери поступово стають промоушеном, який спонукає до читання, а також захищає від перенасичення інформацією, оскільки сприяє можливості обирати книжку за власним смаком і вподобаннями. Упорядковані медіаресурси дають змогу школярам концентрувати увагу, легко діставати із чарунків пам'яті потрібну літературну інформацію, орієнтуватися в ній. Навігатором у пошуку й пізнанні мистецтва стають буктрейлери, оскільки в них здебільшого представлено назву книжки, письменника, головних героїв, а також складові сюжету. Інтригуюча форма ролика стає меседжем читачеві, для якого пріоритетним є не лише змога реагувати на виклики часу, а й отримувати насолоду від знайомства з художнім твором, можливість з'ясувати для себе його естетичну значущість, критерії моральних цінностей і чеснот, які пропагує письменник.

Нова форма публічності думок після аналізу й інтерпретування мистецького слова перетворює школяра на співавтора. Наявність роликів, створених учнями за художнім твором на YouTube, свідчить не лише про цікавість до художнього твору з боку читачів, а також за кількістю переглядів і «лайків» учні можуть здогадуватися про те, на

скільки привабливим для сучасних читачів є мистецьке слово і спроектований за ним відеоряд.

Для нинішніх учнів поп-культура замінює реальний світ, стає індустрією, завдяки якій вони можуть реалізувати власні інтелектуальні здібності, забезпечити місце в соціумі. Крім того, медіаресурси здатні маніпулювати свідомістю реципієнтів, тому, з одного боку, школярі стають об'єктами впливу, а з іншого, – суб'єктами інформаційного простору. Соціально важливою є можливість обирати художній твір, засоби для реалізації свого задуму, оскільки старшокласники відчують свою значущість у творенні культурного продукту й розуміють, що техніка має слугувати комунікації, презентації й мобільності. За такого підходу важливо, щоб не лише процес вибору цікавив учнів, а й відбувалося зосередження уваги на змісті твору, тих меседжах, що посилає автор читачеві.

Прагнення задовольнити власну цікавість мотивує прочитати книжку, з'ясувати таємницю сюжету, зачаруватися мистецьким словом. Розбурхана буктрейлером уява читача, інтрига, яку створено відеосюжетом, спричиняють готовність до діалогу з художнім твором. Відсторонене споглядання за долею героїв переростає в переживання й солідарність, захоплення й насолоду. На відміну від мас-медіа, які акцентують увагу на конфліктах, демонструють захопливі ефекти, інсценізують скандали, буктрейлери покликані сприяти розв'язанню проблеми небажання учнів долучатися до читання програмових творів, викликати повагу до митців, орієнтувати школярів у мистецькому просторі, пробуджувати реакцію на прочитане. Моральний і емоційний вплив художнього твору на читачів консолідує їхні зусилля, стає провідником у соціальний світ, школою поведінки в життєвих ситуаціях, оскільки навчає кохати, пробачати, боротися відстоювати власну позицію, знаходити вихід зі складних життєвих ситуацій.

Буктрейлери інтригують, містять напружені моменти, «безпечну небезпеку», «пропонують довгоочікуване нове» [3, с. 112]. Сюжет і літературні герої стають темою для бесіди в урочний і позаурочний час, оскільки обговорюються життєві цінності, учнів захоплює драматизм подій. Рекламні ролики, на відміну від фільму за художнім твором, залишають простір для роздумів та уяви, а також уможливають активну читацьку дію. У ході ознайомлення з мистецьким словом персонажі для реципієнтів стають відомими особами, частиною соціуму, тому подорож у світ літератури, яку пропонує автор, є для учнів школою естетики й етики. Потяг до непередбачуваного, який виховує мас-медіа в сучасної молоді в процесі ознайомлення з текстом твором поєднується з натхненням і насолодою. Відбувається формування естетичного смаку, уміння відрізнити стереотипність думок від нешаблонності, багатство образів від однотипності. Автори буктрейлерів після опублікування їх у мережі мають змогу долучитися до когорта «знаменитостей». Творці стають більш впевненими й авторитетними, здобувають тимчасовий статус «зірки». Опанування хмарними технологіями, мовою медіа учнями діагностує читацькі інтереси, стимулює пізнавальні можливості, формує вольові якості.

З погляду Н. Больца, гіпермедіа пропонує знання, які адаптуються до потреб того, хто навчається. Уперше вони роблять можливим

інтерактивний та мультимедійний доступ до знань [3, с. 118]. На думку вченого, фільм і реклама руйнують автономію книжкової форми [3, с. 119]. Це означає, що все, описане в художньому творі, набуває рухливості й сенсорності й потребує реалізації вражень у нових конфігураціях.

Сучасний світ вимагає динаміки, компетентності, уміння орієнтуватися у світі літератури, інтерактивності, тому віртуальність стає для старшокласників близькою. Кожен учень-читач має різні здібності, ресурси, досвід і можливості, тому розповсюдження буктрейлерів стає схожим на фестиваль ідей, демонстрацію ціннісних орієнтацій.

Розробка методичних основ створення буктрейлерів залежить від відведеного часу (до 3 хвилин) на рекламу твору. Щоб креативно підійти до реінтерпретації обраного художнього тексту, необхідно зрозуміти зміст прочитаного, розподілити ролі, продумати основну думку й закадровий текст, дібрати музичний супровід, бути обережним у висловленні власних думок, не нав'язувати їх іншим. Використання уривків відомих фільмів у буктрейлерах – найнижча сходинка, низький рівень літературної компетентності учнів, оскільки не передбачає аналіз художнього твору. Значно кращим буде результат, якщо школярі застосують алгоритми читацької діяльності, продумають розкадровку, запропонують сюжет у власних малюнках, оброблених у інформаційних програмах, самостійно розіграють дії, виконають музичний супровід. Акторська гра молоді завжди є привабливою, оскільки старшокласники прагнуть якнайвлучніше відтворити сцени, показати мистецькі й моральні аспекти, залишити слід у свідомості реципієнтів.

Наявність основних блоків інформації, інтриги в рекламному ролику орієнтує школярів на прочитання художніх творів, стає менеджером віртуальної бібліотеки, налаштовує на діалог з мистецьким словом, його автором завдяки медійним засобам, хмарним технологіям. Продукуючи нову комунікативну модель з літератури, учні опрацьовують художні твори, виявляють те, що їх найбільше здивувало та вразило, втілюють у образах-символах своє розуміння мистецького слова. За власним бажанням читачі досліджують проблеми, які піднімає письменник у творі, малюють ілюстрації, відбирають футажі (заготівки відеофайлів), додають власний коментар та інсценізовану відеозйомку уривків твору. Можливість кадрувати відеоряд, використовувати цитати відомих митців, уривки з художніх творів, залучати до запису аудіо- й відеофрагментів однолітків забезпечує перетворення світогляду школярів, безмежні можливості для вияву їхньої творчості. Монтування аматорського ролика – це пазлове поєднання фрагментів, яке вимагає стислості та коректності у висловленні думок. Конструюючи медіапродукт, читачі показують, що для них є важливим у творі, дають змогу іншим учням зазирнути в його тканину, іноді добирають провокаційний заголовок, щоб привернути увагу. Міксуючи різні медіа, школярі отримують продукт, який скеровує їх на прочитання художнього слова, слугує його промоакцією. Звична для молоді форма сприймання й подання інформації наближує до книжки, становить культурну й репрезентативну функцію. У ході такої роботи основними методами є: робота з гіпертекстом й відеоредакторами, віртуальні вправи та екскурсії. Проблемні ситуації й пізнавальні ігри мотивують реципієнтів.

Поле для пізнавальної і творчої діяльності старшокласників не обмежене. Л. Якіна зазначає, що буктрейлери виконують в різних техніках (ігрові, анімаційні, фотофільми, відеоролики з використанням спеціальних комп'ютерних програм, додатків, цифрових ефектів). Творцями буктрейлерів можуть бути фахівці установ культури (бібліотек, видавництва), це може бути продукція професійних відео-, кіностудій, створюють їх самі читачі для читачів [7, с. 43]. Реалізація аналітичних умінь у контексті технологізованого навчання літератури стає трампліном для подальшого осмислення мистецтва слова.

Розміщення школярами рекламного ролику в кіберпросторі, зокрема на YouTube, свідчить про розуміння стандартів і вимог до медіапродукту, дотримання відповідних норм спілкування з on-line-спільнотою, бажання стати учасниками інформаційної взаємодії з однолітками. Поява в мережі буктрейлерів, створених за одним твором учнями з різних шкіл, не стає дисонансом, а навпаки – зацікавлює новими поглядами на твір з усього світу. Ресурси медіа реципієнти розглядають як можливість зворотнього зв'язку, впливу на чуття.

Використання інтернет-ресурсів, хмарних технологій дає змогу створити збалансоване середовище, підвищити рівень інформаційної грамотності читачів, їхньої медійної вихованості, долучитися до національної та світової культури. Завдяки мас-медіа створюється потужний імпульс до саморозвитку читачів, опрацювання й використання знань з літератури, виникає нова форма організації й побудови тексту, діє мережева толерантність у ставленні до творчого доробку школярів. Медіакультура уможливіє перехід від письмової форми художніх творів до цифрової, дає змогу візуалізувати й озвучити прочитане. А. Бессараб розрізняє за змістом такі різновиди буктрейлерів:

1. Розповідні – презентують основу сюжету твору. Їх завдання – подібно до анотації, через музику та ілюстрації, ознайомити читача з основами сюжету, зберігаючи елементи недовомленості й таємничості. 2. Атмосферні – передають основний настрій книги та очікувані читачькі емоції. 3. Концептуальні – транслюють ключові ідеї й загальну змістову спрямованість тексту. Вони засновані на рекламі незвичайної ідеї твору, на світогляді автора й цікавих думках, які він доносить до читача, на змістовому навантаженні книги [1, с. 160].

Прикладом розповідного буктрейлера є ролик за новелою І. Франка «Сойчине крило», який розташовано в «Youtube» за адресою: <https://www.youtube.com/watch?v=zic0iZRaouk>. У ньому стисло викладено основний незавершений сюжет твору, використано нарізку динамічних ілюстрацій, музичний супровід. До атмосферних зараховуємо буктрейлер за кіноповістю «Україна в огні» О. Довженка, (<https://www.youtube.com/watch?v=ki0NUaHM3EI>). Працюючи над таким медіапродуктом, учні емоційно переживають за долю рідного народу, який було понівечено у Великій Вітчизняній війні. Почуття, які виникають у ході читання твору й перегляду буктрейлера впливають на моральне становлення учнів, виховання їхніх патріотичних почуттів. Концептуальним буктрейлером є ролик за книжкою Л. Костенко «Записки українського самашедшого» (https://www.youtube.com/watch?v=odT9FG6_mw4). Він сканує усі вивихи нашого глобалізованого часу, вказує на важливі ідеї, пов'язані з

мовою, коханням. Крім того, зразки учнівських робіт можна побачити на нашому блозі за адресою: <https://lessons555.blogspot.com>.

Зосередження уваги на інноваційному способі споживання інформації передбачає позитивне емоційне спілкування з книгою на новому рівні, зокрема в мережі. Певною мірою воно нагадує калейдоскоп, який швидко демонструє різні малюнки, інтригує й спонукає до детального й свідомого ознайомлення. Критерієм оцінювання промороликів є інформативність, сила впливу, оригінальність змісту й виконання, новизна та якість, відповідність змісту книжки. Індикатором суспільної думки щодо нової форми осмислення й подання художніх творів стало проведення конкурсів буктрейлерів. Зразки рекламних роликів знаходимо на сайті Київського університету імені Грінченка, який ініціював Всеукраїнський фестиваль «Bookfashion». На жаль, організатори конкурсу сприймають буктрейлери лише як рекламний продукт, хоча, на думку А. Бессараб, їхній аудіовізуальний ефект, що несе різного роду інформацію й спонукає до читання, доведено ще в 1933 році.

Розглядаючи проморолики як гру, засіб візуальної інтелектуальної комунікації, учитель літератури дає змогу школярам моделювати, враховувати особливості твору, тому спосіб мислення читачів змінюється на критичне й креативне. Творення буктрейлера не посідає визначальне місце в ході аналізу й інтерпретування мистецького слова, а лише сприяє осмисленому знайомству з художнім твором, стає виявом вражень і почуттів після прочитання. Бажання творити тісно пов'язане з очікуванням, розумінням того, що буктрейлер стає культовим інтелектуальним засобом для мотивації учнів, їхнім волевиявленням ставати літературно й інформаційно компетентними.

Отже, використання буктрейлерів у навчальному процесі не є даниною моді, а інноваційним процесом, орієнтованим на особистість. Хмарні технології, спрямовані на реалізацію творчого потенціалу учнів, їхньої репутації й компетентності, дають змогу продемонструвати себе на ринку інтелектуальної праці, у соціально-культурних узаємозв'язках з однолітками. Розумові операції, які задіює школяр, орієнтують на перспективу розвитку, сприяють здобуттю досвіду, віддзеркалюються на якості освіти. Вектор навчальної діяльності націлює на формування світогляду й мотивованої, усвідомленої діяльності.

Список використаної літератури

- 1. Бессараб А. О.** Буктрейлер як нове явище у сфері соціальних комунікацій / А. О. Бессараб // Теорія та історія видавничої справи та редагування. – Серія : Соціальні комунікації, 2014 р. – №1–2 (17–18). – 159–163 с.
- 2. Бібік Н. М.** Компетентність у навчанні [Текст] / Н. М. Бібік // Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; гол. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
- 3. Больц Н.** Абетка медіа / за загал. ред. В. Ф. Іванов; переклад з нім. В. Климченка. – К. : Академія української преси, Центр вільної преси, 2015. – 177 с.
- 4. Паламар С.П.** Формування літературної компетентності в учнів основної школи засобами інформаційно-комунікаційних технологій / С.П. Пламар // Педагогічна освіта: теорія і практика. Збірник наук.праць. – 2017. – 278 с.
- 5. Практическая психология образования [Текст] / [под ред.**

И. В. Дубровиной]. – Москва : ТЦ Сфера. – 1997. – 523 с.
6. Психологический словарь [Текст] / [авт.-сост.: В. Н. Копорулина, М. Н. Смирнова, Н. О. Гордеева]. – 3-е изд., доп. и перераб. – Ростов на Дону : Феникс, 2004. – 640 с.
7. Якина Л. Н. Буктрейлер – культурное явление? / Л. Н. Якина // Современные культурные практики : Екатеринбург. – 2014. – 42–45 с.

Паламар С.П., Назаренко Л.А. Компетентнісний підхід до викладання літератури з використанням хмарних технологій

У статті проаналізовано змістові аспекти компетентнісного підходу до викладання літератури з використанням буктрейлерів з метою залучення учнів до читання. Вивчення української літератури з використанням мас-медійного продукту – буктрейлеру репрезентує собою співіснування знань з предметних дисциплін і практичних умінь на основі мікропроцесорної техніки. Автор з погляду дидактичних цілей наголошує на необхідності змін у змісті освіти через рівень навчального предмета, навчального матеріалу, через взаємодію вчителя та учня. Буктрейлер стає культовим інтелектуальним засобом для мотивації учнів, їхнім волевиявленням ставати літературно й інформаційно компетентними.

Ключові слова: хмарні технології, буктрейлер, відеохостинг, мас-медіа.

Паламар С.П., Назаренко Л.А. Компетентностный подход к преподаванию литературы с использованием облачных технологий

В статье проанализированы процессуальные и содержательные аспекты компетентностного подхода к преподаванию литературы с использованием буктрейлера с целью привлечения учеников к чтению. Изучение украинской литературы с использованием масс-медийного продукта – буктрейлера представляет собой сосуществование знаний из предметных дисциплин и практических умений на основе микропроцессорной техники. Автор с точки зрения дидактических целей акцентирует внимание на необходимости изменений в содержании образования через уровень учебного предмета, учебного материала, через взаимодействие учителя и ученика. Буктрейлер становится культовым интеллектуальным средством для мотивации учеников, их волеизъявлениям становится литературно и информационно компетентными.

Ключевые слова: облачные технологии, буктрейлер, видеохостинг, масс-медиа.

Palamar S., Nazarenko L. Competency approach to teaching literature using cloud technologies

The article analyzes the content aspects of the competence approach to teaching literature with the use of booktrailer to attract students to reading. The competence of the student as the main indicator of the quality of educational outcomes is formed. Changes in the field of pedagogical purposes cause the need for changes in the content of school education through the level of the subject, the educational material, the level of interaction between the teacher and the student. The study of Ukrainian literature with the use of a

mass media product - a booktrailer represents a coexistence of knowledge on subject disciplines and practical skills on the basis of microprocessor technology. The task of the teacher is to interest students in the subject of literature through the creation of an educational environment, taking into account their individual abilities. The author, from the point of view of didactic purposes, emphasizes the need for changes in the content of education through the level of the subject, the educational material, through the interaction of the teacher and the student. The booktrailer becomes a cult intellectual means for motivating students, their will to become literary and informational competent. Effective learning is possible only if such organization is created, which takes into account the specifics of teaching the subject.

Key words: cloud technologies, booktrailer, video hosting, mass media.

Стаття надійшла до редакції 30.03.2018 р.

Прийнято до друку 25.04.2018 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Хриков Є. М.

УДК 37.016:811.161.2

Л. О. Попова

ПЕРСПЕКТИВИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ УЧНІВ НА ЗАСАДАХ МІЖПРЕДМЕТНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Проблема міжпредметної інтеграції нині набуває особливої актуальності, а тому необхідно акцентувати увагу на методично правильній і доцільній, логічній і виправданій інтеграції важливої для учнів інформації в межах вправи або комплексу їх на текстовій основі, під час навчального інтегрованого проекту або інтегрованого уроку, оскільки саме така міжпредметна інтеграція дасть змогу використати знання як інструмент у розв'язанні життєвих проблем, як засіб особистісного розвитку, соціалізації учнів, успішного професійного становлення та облаштування особистого життя [8, с. 1]. А відтак сприятиме ефективному формуванню на уроках української мови не лише предметної, а й ключових компетентностей, що є ключем до успішної адаптації особистості в суспільстві, індикатором, за яким можна визначити готовність і здатність її функціонувати в основних сферах життя, наприклад, економічній, соціальній, духовній.

Теоретичні засади впровадження міжпредметної інтеграції в процес навчання української мови стали предметом досліджень О. Біляєва, Л. Варзацької, Т. Грубої, Т. Донченко, В. Засць, С. Карамана, І. Кучеренко, О. Кучерук, М. Пентилюк, К. Плиско, І. Хом'яка та ін. Лінгводидакти розкрили основні питання організації й проведення інтегрованого уроку, окреслили напрями впровадження в освітній процес окремих видів інтеграції, заклали міцні науково-практичні основи для подальших теоретичних і практико-орієнтованих студій. Попри багатовекторність розкриття питання, вважаємо доцільним у нашій розвідці звернутися до аналізу наукових студій